

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HÍVTALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 4		
Egy órára . . . 1	Egy órára . . . 1		
Egyes száma ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **H. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Tompa Mihály.

Régi tartozást rótt le Rima-Szombat, hogy nagy szülöttjének, Tompa Mihálynak, végrevalahára méltó szobrot emelt. Ami mulasztást Budapest s vele együtt az egész ország, a harmincznegy év óta porladozó költő emlékével szemben, mind ez ideig könynyelmű hálátlansággal elkövetett: azt a kis Rima-Szombat most legalább részben kiengeszteli. Hadd őrizze méltó szobor, legalább ott szülőhelyén, szemmel látható, eleven emléket annak a költőnek, kinek szobrát minden jó magyar városban akaratlanul is keresi a szemünk s fáj, hogy sehol sem találja!

Mert a mult századbeli nagy költőink közül alig van, aki a hálás emlékezet megtisztelőbb szobrára méltóbb volna, mint ő. Olyan pedig, Vörösmartyt és Petőfit kivéve, egyetlen egy sincsen, aki a magyar társadalmi és politikai életre jótékonyabb és jelentősebb hatást gyakorolt volna, mint a szabadságharcz utáni abszolút időben a Tompa Mihály lantja. Ott állt ő a nemzet oldalán a legválságosabb időben s biztató hangjával beharsogta az egész országot. Az ő hangja hasonló hatásu volt az éber éji ör órákiáltó hangjához, mely bizalommal és megnyugvással tölti el mindazokat, akik

elcsüggedve várják pitymallatát a bizonytalan, nehéz éjszakanak.

Igaz, hogy Tompa Mihályt érdeméhez és egykori nagyhatásához képest méltóképpen ma sem emlegetik. A közel mult évek nemzetietlen, romlott és perversz irodalmi irányzatai közt neve meglehetősen kikopott az újmódi divalból. De azért ez a név korántsem vesztett semmit értékéből, csak olyan lett, mint az erős ó-bor, melyet a jelenben gondtalanul élő dözsölők asztalára nem terítenek ugyan, de amelyhez mindenki mégis csak visszatér, mihelyt betegség jön s új erőszerezésre van a betegnek szüksége.

Tompa Mihályhoz nekünk is csak vissza kell fordulnunk, itt van az ideje! Betegek vagyunk lélekben és testben s jó lesz hozzányulni ahhoz az erős, egészséges bőru, pókhálós hordóhoz! Sok és biztos orvosság van abban! A hazaszeretethez, a mély vallásos érzésnek, a családi élet nemes felfogásának, a természethez és természeteshez való hű ragaszkodásnak, a mocsoktalan tiszta érzéseknek gyógyító és eltető cseppjeit meritheti onnan.

Oh, a Tompa költészete korántsem elavult! Nemcsak felfogásban, hangban, nyelvben és formában lehet ma is egyik legértékesebb utmutatónk, hanem igen sok költeményében a han-

goztatott eszmék is épp oly időszerűek ma, mint a költő életében valának egykoron. Nem egy költeményében, mintha csak a mai, késő jelennek szólana az új idők legtöbb, semmisségekkel foglalkozó, modern verselője helyett.

A Szent küszöb intése a multak kegyeletes ápolására; a Siroltban a sikra szállása a régi, hazavédő nemesség érdemei mellett; a Téli reggelen, bölcs tanácsa az összetartásra; A pipishez és a Levélegy kibujdosott barátom után megható vallomásai a magyar föld iránti változhatatlan szeretetről; A vándornak és A titkos beteg feljajdulásai a hazát kerülő, könyelmű kivándorlók ellen: mind mind olyan hangok, melyeket hallgatni és szívlelni ma sem kevésbé érdemes, mint volt abban az időben, mikor az említett költemények először napvilágot láttak.

Oh, Tompához nemcsak érdemes, de szükséges is ismét visszatérnünk!

Adassék azért hála és tisztelet Rima-Szombat nemes városának, mely méltó szoborban becsülte meg egyik legnagyobb költőjét! Ez a szobor nemcsak a Tompa Mihály érdemét és dicsőségét hirdeti, hanem hirdeti a — Rima Szombatét is!

Jakab Ödön.

A búr szabadságharcz története.

A dél-afrikai háborúról érkezett híreket mindig meg kellett különböztetni a szerint, hogy búr, vagy angol forrásból eredtek-e. Ez a megkülönböztetés élesen szembeállítja egymással már azt a két kimutatást is, a mely arról szól, mekkora volt az erejük a hadviselő feleknek a háboru kezdetén. Az angolok állítása szerint akkor 54.800 ember volt a búrok hadiereje, míg a búr jelentések azt mondták, hogy a búr harcászok összes száma sohasem volt több mint 36.000.

A transzváli búrok 1899 október 11-én és másnap az Oránzs-állambeli búrok átlépték a két köztársaság határát, Kimberleyt és Mafekinget elválták Fokvárostól és megszállták a Natálba szolgáló hegyszorosokat. — White tábornok csak 13.000 embert állíthatott szembe a búr főparancsnok Joubert 20.000 emberével, Symons tábornokot a búrok október 19-én Glencoe mellett megverték és halálosan megsebesítették. Az angol sereg maradéka Ladysmithbe menekült. Jóllehet az angolok október 21-én

Elendslaagte mellett megsemmisítették a búrok német segítő csapatát és parancsnokát, Schiel ezredet elfogták. White tábornok még sem tudta megakadályozni Ladysmith körülszárását. Mialatt Joubert Ladysmithet körülvette és Natált egészen a Tugelaig megszállta, azalatt több búr kommandó behatolt a Fokföldre, a hol sok fegyverviselő férfi csatlakozott hozzájuk. Október 31-én Fokvárosba érkezett sir Redvers Buller, az angol főparancsnok. Joubert, hogy Natálba csalja őt, Pieter-Maritzburg felé támadást intézett és Buller valóban azt tartotta a legfontosabbnak, hogy a búrok Natálban levő főerejével számoljon le. — Kimberley felszabadítását tehát Methuen lord tábornokra bízta, míg Gatacre tábornoknak az volt a feladata, hogy a Fokgyarmat északi részét szabadítsa meg az ellenségtől. Methuen lord november 23-án és 25-én látszólagos győzelmet aratott ugyan Belmontnál és Graspan mellett a búrok előőrsein, de december 11-én a Modderfolyónál és Magersfontein mellett Cronje tábornok úgy megverte, hogy az angolok támadása egyszerre felbeszakadt.

Csaknem egyidejűleg, december 10-én

Gatacre tábornok szenvedett véres vereséget Stornberg mellett és öt nappal később Kolzeno mellett meggyúsult Bullernek az a kísérlete, hogy Ladysmithet felszabadítsa. — Hogy az angolok kétségbeestek helyzetük miatt, legjobban bizonyítja az, hogy a dél-afrikai hadsereg élére küldték két leginkább kipróbált tisztjüket, Roberts lordot, a kandahari győzöt, és Kitchener lordot, Kartum folytatógató angyalát. E két vezér 1900 január 10-én érkezett Fokvárosba, de a vereségek következtében bátorságukat veszített csapatokkal semmit sem kezdhettek, míg az uton levő 160.000 emberről megerősítés meg nem érkezett. Buller tábornok január 24-én a mikor újra megkísérelte Ladysmith felszabadítását Spionkopnál rettenetes véres vereséget szenvedett és február 8-án a Vaalkrancon verték meg.

Most Roberts lord vette át a parancsnokságot és ekkor a brit fegyverekhez szegődött a hadi szerencse. 1900 február 18-án a Modderfolyónál 150.000 ember megkerülte a búrok jakobsdali állását és Kronje tábornok csak 8000 embert állíthatott vele szembe. Kronje három napi küzdelem után február 27-én 4300 emberrel Páardebergen megadta

A vaszakterek.

(Budapesti levél.)

Ha én osztrák volnék, ami nem lehetek, és közös miniszter volnék ami ugyan csak nem lehetek: megtanulnék magyarul. Nem is azért, mert illik magyarul tudnia annak, aki magyar miniszter is, nem is azért, hogy kövessem magyar miniszter köllégim példáját, akik tudvalevőleg megbecsülik miniszterségüknek osztrák részét, amikor nemetül nemcsak tudnak, hanem szónokolnak is, hanem főképen azért, hogy szánalmas alak ne legyek. Mert föltétlenül az az olyan ember, aki nem érti meg, hogy mit mondanak róla, amikor tudja, hogy róla beszélnek, aki a más fülével hall és a mas szájával beszél, aki sohase tudja, hogy milyen arcot vágjon, amikor őt emlegetik. Akármilyen ember is a gáton a közös miniszter, a magyar delegációban leri róla a segedelmet kérő t-hetelenség. Érthetetlen dolog, hogy komoly ember hogyan vállalkozhatik a maga jószántából a tehetetlenség szerepére. Még érthetlenebb, hogy mért nem segít magán, amikor ez könnyű dolog. Megmutatta például Burrián, az énekes, aki egyetlen esztendő alatt úgy megtanult magyarul, hogy nemcsak ő érti a magyar szót, de megértik az ő magyar szavát is.

Az olyan államferfi, aki megszokott leckéztetni egész országokat, próbálhatna leckét venni a mi nyelvünkből. Néhány leckét hetenkint valamelyik jó tanítasu magyar mestertől. Gondoljon a közös hadügy-miniszter azokra a magyar fiukra, akik csak bakak es sohasem lesznek generálisok, mégis megtanultak valamelyest németül. Olyan észszel, amelynek nem mestersége a tanulás, olyan mestertől, akinek nem kenyere a tanítás. Meglehet, hogy nem is tanulnak meg németül, de megkivánják tőlük, hogy valamit tanuljanak meg ebből a néhez nyelvből. Vajjon nem kívánható-e meg a lovassági tábornoktól, hogy meg tudjon tanulni annyit, amennyit megtanul a közbaka, aki meg nem is huszár.

magát. Kimberley fölszabadult, utána megszunt Ladysmith ostroma és Roberts tábornok márczius 13-án megszállta Bloemfonteint a nélkül, hogy ellenállásra talált volna. A két köztársaság Hollandia támogatásával ekkor békét ajánlott, de az ajánlatot Angolország ridegen visszautasította. Az időközben meghalt Joubert helyét Botha Lajos foglalta el, a kit De Wett és Delarey tábornokok támogattak. Nagy sikereket ezután már nem érhettek el a burok. Hadi erejük 15.000 emberre súlyedt, akikkel szemben az angolok 250.000 embere állott. Mafeking május 18-án fölszabadult, május 27-én Roberts átlépte a Vaal folyót, május 28-án kimondta a szabad állam annektálását, május 31-én Johannesburgot, június 5-én Pretóriát szállta meg, a miáltal egyszersmind 4000 fogoly angol katona visszanyerte szabadságát. Kruger elnök ekkor keletre húzódtott vissza. A burok kisebb sikerei, Rondeval mellett június 7-én, Nitralsnek mellett június 12-én és Palmierfontein mellett július 16-án, már nem tudták megfordítani a háboru sorsát. Ehhez járult még az is, hogy Prinsloo tábornok Fouriesburg mellett 3000 emberrel megadta magát az angoloknak. Miután augusztus 23-án és 26-án Dalmanutha és Belfort mellett vereséget kapott az utolsó nagyobb bur csapat is, Krüger elnök elhagyta az országot és október 20-án a Gellerland hollandiai hadihajón utra kelt Európába. Roberts kimondta az annektálást és

Ha a közös miniszterek megfordulnának a magyar nép körében bizonyára vaszaktereknek nevezte volna őket a mi népünk névfaragó humora. A vigécz mintájára, akinek a neve tudvalevőleg a kereskedelmi utazó állandó wie geht, s? kérdésből formálódott. Mert a was sagt e v? kérdéssel kapaszkodik ki a közös miniszter a helyzete szánalmasságából. Olyankor, amikor nem ül mellette tolmács, aki a magyar delegátusok beszédét hirtelen lefordítja, s a miniszternek megsugja. A delegátus beszél, a tolmács pedig sug. Egyfolytában, egy mondattal a beszélő után czamogva. A delegátus hevessege, humora hivatalos kivonatanban, száraz leparlatképpen jut a miniszter fülébe. A parlamenti szónoklatok javarésze a kivonatanban olyan, mint a levegőhiányos gumilabda. A frázisnak semmi hatása, de még értelme sincs, ha a tolmács ledesztülálja. Nem is imponál nagyon a parlamenti a közös miniszternek.

Megesik azonban, hogy a tolmács, a miniszter magyar fülé, nincs a helyén. Éppen akkor, amikor a minisztert emlegetik. Vagy pedig ott van mellette, de még a megelőző mondaton rágódik, amikor a delegátus már újabb mondaton szaval, s benne olyan szót ejt ki, amelyet a miniszter megért. Valami idegen szót. Ilyenkor kapaszkodik bele a közös miniszter a vaszakterbe. Idegesen fordul a másik szomszédjához, vagy a mögötte ülőhöz: was sagt er? Szerencsése, ha nem a miniszterelnök ül mögötte: mert akkor mégis megtudhatja, hogy mit mondott róla az a delegátust De ha a kérdést Széll Kálmánhoz intézi, nem mentőkötél a waszakter, hanem eltömötő örvény. A miniszterelnök ugyanis rögtön „nagy beszédet” kezd a kérdezősködő fülébe sugni. Már most elképzelhető a szegény közös miniszter helyzete. Szemben vele a delegátus dikeziózik, az egyik fülébe az automatává lett tolmács fordít, a másikba a megindított miniszterelnök szónokol. Lehetetlen, hogy ilyen pillanatokban a közös miniszter fogadást ne tegyen, hogy legközelebb mégis csak megtanul magyarul.

főadatát ezzel befejezettnek tekintette. A főparancsnokságot átadta Kitchenernek és 1900. december 11-én elhagyta Dél-Afrikát. Hazaérkezését megelőzte ez a jelentése: „A bur sereg már csak ide-oda csatangoló banda.”

Kitchener lordnak kellett tapasztalnia hogy mit tud ez a banda. A burok lassanként mindenfelé nagyobb területet foglaltak le, elállták az utakat és Angolország költéségén éltek, mert mindent a hatalmukba kerítettek, ami az angol seregek volt szánva. Az angolok ugynevezett őrházvonalai mögé bujtak, mi által alig 50.000 katona állott Angolország rendelkezésére a harcmezőn. Az angolok igen veszedelmes ellensége lett De Wett és ellene hajtóvadászat indult meg. Delareyt, a ki Transzvál nyugati részében volt a parancsnok, szintén szorongatni kezdték.

A burok ezt az új taktikát úgy iparkodtak lehetetlenné tenni, hogy a háborut a Fokgyarmatra játszották át. Előrehatoltak egészen a tengerig, sőt arra is rákényszerítették az angolokat, hogy Fokvárost védelmi állapotba helyezték. Északon is súlyos veszteségek érték az angolokat, így 1901 május 31-én Blakfontein és június 15-én Villmansrust mellett. Haza Angolországba mindegyre rossz hírek érkeztek a harcztérről és a sok kellemetlen újság betöltéséül azt jelentette a táviró, hogy Fokvárosban kitört a pestis. Ekkor Kitchener

Goluchovszki, a nagy unatkozó, aki az osztrák delegációban csupa elfojtott ásitás, a magyar delegációban csupa elfojtott idegesség. Nyomja a helyzete szánalmassága, rösteli a meg nem értést, rösteli azt is, hogy nem maga felel a hozzá szólóknak. Fészkelődik, izeg-mozog, és idegesen halgatja a helyette beszélőt. Csak a Kállay tolmácsolásában nyugszik meg, a többi helyettes beszédét izgatottan lesi. Nem érti a szavukat, de nézi a hallgatók arcát. Ha bólintgatnak, megnyugszik, de ha valamelyik delegátus arcán azt látja, hogy nem helyesli azt, amit a helyettes mond, megint idegesen fordul a szomszédhoz, hogy was sagt er?

Kegyetlen mulatság ez a vaszakterkérés a közös minisztereknek, de kellemetlen a delegátusoknak is. Nekik is rosszul esik olyannak beszélni, aki nem érti meg őket olyant mondani, amit csak az újságból fog megérteni a miniszter. Még az ellenzéki delegátus is lenyeli a mondandója javarésztét, mert sajnálja azt a két uriembert akiknek nagy auktoritást kellene kifejezniök, s akik kénytelenek olyan komikus szerepet játszani. A sajnálatot külfömben nem érdemi meg az, aki egy kis jóakarattal kiszabadulhatna a vaszaktérségből.

gé.

Délutáni levél.

(Egy kedves bajtársról.)

Szivemben megindulva írom e néhány szomorú sort egy kedves, öreg bajtársról, a debreczeni 3-dik honvéd gyalogezred kezelőtiszt századosáról, Schneller Károly századosról. . . Tegnap délelőtt még hivatalos teendőit az az irodájában katonai pontossággal, ősmert lelkiismeretességével végezte, ma kint fekszik a kórházi ravatalon. Hihetetlennek tetszik ez a megdöbbentő hír, hogy az a fehérfejű, de

nevezetes dologra határozta el magát: 1901 augusztus 6-án kihirdette, hogy mindazokat a burokat, a kik szeptember 15-ig nem adják meg magukat, életük fogytáig számúzi Dél-Afrikából. A burok erre a proklamációra azzal feleltek, hogy augusztus 20-án Uniondale mellett, 19-én Dejagersdrift, 27-én Staln és Prospect és szeptember 30-án Moedville mellett megverték az angolokat. Az angolok, a kik már győzteseknek hitték volt magukat, erre nem számítottak és nem tudták, mit tegyenek. Időközben sikerült nekik a Fokgyarmatban Lotter kommandóját elfogni. Lottert október 11-én kivégezték. Október 12-én az angolok kezébe került a súlyosan megsebesült Sneepers bur parancsnok, akit január 19-én agyon öttek.

Hollandia ekkor újra megpróbálta, hogy a békét közvetítse. A helyzet most sokkal kedvezőbb volt. Az angolok kifáradtak, megunták a hosszú háborut és rettenetes terhét, a király pedig szerette volna, ha koronázása idején béke lenne országában. Angolország készségét jelentette ki arra, hogy a bur vezérékkel tárgyalásba bocsátkozik. De még mindig büszkéek voltak az angolok és föltétlenül diktálni akartak. A csataterről ekkor már kevés hír jött, de a mi jött, az angol kudarcot, bur dicsőséget hirdetett. De Wett, a kit 30.000 emberrel egy körülfogtak az angolok, hogy egészen biztosra vették elfogását, főserégével megszökött úgy, hogy marhacsordát hajtott neki az angolok kö-

ifju kedélyü, fiatal izmu szép katona ma már nem él és hogy nagyobb legyen a megdöbbenés, vigasztalhatatlannabb a fájdalom, az életet saját kezével dobta el magától. Szolgálati pisztolyából lőtte a halálos sebet a halántékán és meghalt a derék katona, a kiben sem feljebb valói, sem alantósai nem találhattak kifogásolni valót.

Szinte röstellem, hogy csak köznap szavakkal bírok tőle bucsuzni, a ki munkás életével, szerény, kedves, jóságos modorával, hü családi érzéseivel a csillogó katonai életben is tisztelt, szeretett példakép volt minden bajtárs előtt. Semmi sem jellemzi őt inkább, hogy szolgálati regula ide vagy oda, a fiatalabb tisztársai előtt „Károly bácsi“ volt a neve, a megszólítása.

A délczeg, a fehér haju, meleg szívü katona tisztnek mindenkire volt résztvevő szava, jóságos mosolya, akit a katonai élet valamely keserüségé kedvetlenített. És hogy ez kicsoda balzsamos harmat katonáéknál, azt mindenki tanusíthatja, a ki valamelyes időig fogyasztotta a „császár kenyeret.“

A századosnak kedvs, mosolygó arcját, mintha ma is magam előtt látnám . . . Akkor a velencei tó partján, a kies fekvésü, de annál nyomorúságosabb kis Sukoró községben táborozott az ezred. Nagy gyakorlat közben voltunk. A szegény vidéket kiélte a tenger katona. A sukorói tiszt menázs emlékezetes szegény volt, de a hatodik század tisztikara Darvas

kapitánnyal az élén ekkor is ugynevezett lukullusi lakomákat tartott. Krumpli levesből, a velencei tóból fogott, levesként és sülvé készített apró cigányhalakból, titokzatos módon rekvirált sertés pecc nyéből, a podgyászból előszerkesztett tea süteményből, félig ért gyümölcsökből, fekete kávéból és a sukorói Guttman Jakab árendás borából állott ki ez a felséges lakoma, melyről irigykedve regéltek az ezred tisztjei, még a szeretett Nyiry ezredes is irigyelte, mert francia étlapot is irtunk és állítottunk össze róla . . .

„Károly bácsi“ is olvasta ezt a francia étlapot. Váltig mondta, miként sajnálja, hogy a fogásokat nem élvezhette végig.

Mi pedig oly büszkék, boldogok voltunk . . . Mignem az egyenlőség, testvériség nevében parancs jött, hogy tartozik mindenkinek a sukorói nagyvendéglő kotyvalékából beszerezni a csömört illetőleg a közös, a szidvaszidott ebéden, vacsorán böjtölni és káromkodni a többi tiszturakkal. És ekként a mi francia étlapos, sukorói lakomáinknak is vége szakadt . . .

De felejthetetlen a kis eset. Mintha most is látnám a „Károly bácsi“ derült, jóságos, kedvesen mosolygó arcját, midőn elébe terjesztettük a sukorói francia étlapot.

Mert az egyenruhában ritkán kerül oly derék, résztvevő szív, a milyen a Schneller Károly szive is volt . . . Hiszem azért, hogy siratatlannan marad az ő koporsója. De hát vigasztalás-e ez? Nem az! Mikor ilyen jóságos, kedves, hűséges bajtársat veszít el az ember, a milyen „Károly bácsi“ volt . . . Legyen áldott az emléked.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Magyar a közös hadseregben.

A magyar delegáció teljes ülésén Münnich Aurél előadó a következő jelentést tette arról, hogy hány magyar honos katonatiszt szolgál a közös hadseregben:

„A törvényes létszámot képező 211 tabornok 1316 törzstiszt, 13.834 főtiszt, 190 hadbíró, 1264 katonai orvos és 585 számtiszt közül 47 tabornok tehát 22 százalék, 404 törzstiszt, tehát 30 százalék 3816 főtiszt, tehát 27 százalék, 26 hadbíró, tehát 13 százalék, 254 katonai orvos, tehát 20 százalék és 197 számtiszt, tehát 33 százalék magyar honos. Azokivül előterjesztette a hadügyminiszter, hogy a gyalogságnál összesen 416, a vadászcsapatoknál 82, a lovasságnál 61, a tábori tüzérségnél 84, a vartüzérségnél 23, a műszaki csapatoknál 48 és a vonatesapatoknál 8 magyar honosságu tiszt szolgál osztrák csapattestekben.

Az 1901. évre a katonai intézetek növendékei közül maguk kérték az osztrák csapatokhoz leendő beosztását 123-an, még pedig a gyalogsághoz 85, a vadászokhoz 21, a lovassághoz 4, a vartüzér-

séghez 5, a műszaki csapatokhoz 3 és a vonatesapatokhoz 1.“

A közös hadsereg tisztikarának tehát csak 27 százaléka magyar honos, holott 42 százaléknak kellene annak lennie. Ez a 27 százalék is azonban csupán csak magyar honos — tisztelet a kivételeknek — nem egyszersmind magyar ember is, hanem vannak köztük oly nemzetiségi tiszték is, akikről épen nem mondható el, hogy valami nagyon lelkesüljenek a magyarságeret.

A jog és p. ü. bizottság ülése.

A jog és p. ü. bizottság Vecsey Imre tanácsnok tb. főjegyző elnöklésével ülést tartott. Az ülésnek leginkább apró ügyek voltak a tárgyai. Még a legfontosabb ügy volt Nagyvárad átírata az önálló vámtérület érdekében. A bizottság egyhangulag kimondta, hogy a Nagyvárad feliratát pártolja s hasonszemléli felirat feltérjesztését fogja javasolni úgy a tanácsnak, mint az e hó 25-én tartandó közgyűlésnek.

Levél a szerkesztőhöz.

Kardos Albert doktor a jeles irodalmi férfiú, a Csokonai kör érdemes és tevékeny titkára részéről a következő sorok közzétételére kértünk fel:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Debreczeni Ujság“-nak a Csokonai kör közgyűléséről szóló tudósítására vonatkozólag a következő levelet intéztem a „D. U.“ szerkesztőségéhez, a melyet a szerkesztőség azonban ismételt kéresem és a főmunkatárs ígérete ellenére nem közölt. E levélnek az Önök becses lapjában a „Debreczen“-ben kérek tehát helyet. Szivességöket előre is köszöni

Kardos Albert.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Debreczeni Ujság“ június 2-iki száma tudósítást közöl a Csokonai-kör rendszeres közgyűléséről. Kerülve a kevés jóakaratot tanúsító cikkel a vitaközlést, ténybeli tévedései közül csupán egynek a helyreigazítását tartom szükségesnek; e helyreigazító soroknak kérek becses lapjában helyet, nemesak, mint a kör titkára, hanem mint a közgyűlésnek névszerint is provokált tagja.

Sem magammal, sem mással nem akartam elhithetni, hogy a „Csokonai-kör“ június 1-én irodalmi gyűlésre készült, mert nagyon jól tudtam és velem együtt a kör összes tagjai szint oly jól tudják, hogy a Csokonai-kör évi közgyűlése nem irodalmi gyűlés, hanem a körnek tisztán adminisztratív teendők végzésére szánt szerve, melynek tárgyait az alapszabályok következőkép állapítják meg:

- A közgyűlés választ tisztviselőket, számvizsgálókat és választmányi tagokat.
- A választmány évi jelentését tárgyalja és elintézi.
- A költség — előirányzatot megállapítja.
- A tagoknak a választmány által be-terjesztett indítványát tárgyalja.
- A választmánytól fellebbezett ügyekben határoz.
- Az alapszabályok módosításáról a kör feloszlásáról határoz.

Debreczen 1092. június 2j

Kiváló tisztelettel

Kardos Albert.

Csokonai-kör titkára.

rülzáró drótkerítésének, a melyet áttört és a csorda közepette elillant. Röviddel e kudarc után Delarey megverte 1902 márczius 9-én Methuen lordot Tveebos mellett és el is fogta. Ez a nagy csapás végkép elvette az angolok hadakozó kedvét. Maga Methuen lord lett most a békeközvetítő, a ki, miután 1902 márczius 13-án szabadon bocsátották a burok, márczius 14-én Klerksdorpba érkezett. Néhány nappal később Salk Burger, Reitz, Meyer Lukacs, Krogh és Vandervele Pretóriába mentek Kitchenerhez és április 3-án Klerksdorpban Stejn, De Wett, Delarey és Kemp találkozott. Április 7-én Kruitzingert fölmentették a gyilkosság vádjá alól. Április 14-én Kitchener és Milner jelenlétében Pretóriában első ízben tanácskoztak az összes bur vezérek. Az egész világ, de különösen Anglia, a mely neha még megpróbált energikusan beszélni, érdeklődéssel várta a tanácskozás eredményét. A hírek meglehetősen ellenmondók voltak, de mégis ki lehetett belőlük érezni, hogy az angolok nagyon, de nagyon szeretnének békét kötni. A tárgyalás, tanácskozás elhúzódott. Majusban az összes bur vezérek gyűlést tartottak Vereenigingben, a mely a föltételekről tanácskozott és delegátusai Pretóriába mentek Kitchener-hez, a kinek tudtára adták a föltételeket. Május 31-én este Pretóriában aláírták a békeszerződést. Június 1-én vasárnap jött meg ennek a híre Londonba és ugyanakkor a vereenigingi kongresszus jóváhagyta a pretoriai békeszerződést.

Ez a dél-afrikai háború és a dél afrikai béke rövidre fogott története.

Polónyi Géza — képviselőjelölt.

Miután a Baross János csongrádi képviselő mandátumát az etetések és itatások miatt megsemmisítette a kuria, újból kezdődik a kezdődik a küzdés a mandátumért. E választási küzdelemnek érdekességet kölcsönöz az az elterjedt hír, hogy az ottani függetlenségi párt egy része a hajdu-szoboszlóiak volt jeles képviselőjét, Polónyi Gézát szándékozik felléptetni. A Polónyi Géza megválasztásával nemcsak a kerület, de a parlament is nyerne, mivel az ellenzéki padokból hiányzik az az erős tehetségű, tüzes, szókimondó férfiú.

Debreczn város zárszámadása.

Egy 191 oldalra terjedő vaskos kötetet kaptunk ma kézhez. A vaskos kötet, melyet Roncsik Lajos főszámvéző állított össze, Debreczen szab. kir. város házipénztárának, továbbá a házipénztárban kezelt alapoknak 1901. évi zárszámadását tartalmazza. A zárszámadással kapcsolatban ugyancsak ebben a kötetben, fellelhető a különböző pénztárak zárszámadása, s a város 1901-ik évi vagyonleltára.

A zárszámadás szerint Debreczen város bevétele és kiadása a következőkép áll:

Rendes bevétel	3.079.769	kor.	18	fil.
Rendkívüli bevétel	1.336.069	„	36	„
Átmeneti bevétel	262.391	„	56	„

Az összes bevétel 4.678.237 kor. 10 fill.

Rendes kiadás	2.377.985	kor.	17	fil.
Rendkívüli kiadás	1.494.472	„	31	„
Átmeneti kiadás	107.475	„	36	„

Az összes kiadás 3.979.932 kor. 84 fill.

A bevétel előirányoztatott a múlt évben 2.551.619 kor. 39 fill.

A kiadás előirányoztatott a múlt évben 2.961.791 kor. 65 fill.

A bevétel az előirányozott összegnél több 1.243.764 korona 68 fillérrel;

A kiadás az előirányozott összegnél több 1.035.047 kor. 03 fillérrel;

A bevételek hátraléka 1901 év végével 752.335 kor. 89 fillér;

A kiadásoknál 1901. év végével hátralékban maradtak 54.271 korona 60 fillérrel.

A bevétel a kimutatás szerint **698.297 korona 26 fillérrel** volt több, mint a kiadás.

A zárszámadást az e hó 26-án tartandó közgyűlésen tárgyalják.

A nőegylet szövőipar tanfolyama.

A debreczeni jótékony nőegylet által létesített szövőipar tanfolyam hallgatóinak munkái holnaptól e hó 5-től kezdve Benyáts Emil főtéri kirakatában közszemlére tételnek ki.

Tejes tanácsülés.

Holnap d. e. 10 órakor Simonffy polgármester elnökle alatt teljes tanácsülés lesz, mely a f. hó 26-iki közgyűlés tárgyait készíti elő. Folytatva rendes ügyek vétetnek elő, — melyek között valószínűleg a képzőművészeti ösztöndíj eldöntése is szőnyegre kerül.

Öngyilkos honvéd százados.

Megrendítő eset történt tegnap délután városunkban. A debreczeni 3 honvéd gyalogezred tisztikarának egyik közismert, rokonszenvennek s szeretetnek örvendő tagja, Schneller Károly százados agyonlőtte magát s azonnal meghalt. Amilyen váratlan volt a halála, éppoly megrökönytető és részvétet keltett nemcsak bajtársai, de a polgárság körében is. Majdnem negyedszázada, hogy Debreczenben lakik Schneller százados és amilyen jó bajtárs, éppoly családapa is volt, ki szeretettel esüggött hozzátartozóin, Schneller öngyilkossága amilyen váratlan éppoly érthetetlen. A 60 éves ember boldog családi életet élt. rendezett anyagi viszonyok között élt s mint katonatiszt, pontosan, lelkiismeretes s becsületesen felelt meg kötelezettségeinek. Pillanat szülte az öngyilkosság eszméjét Schneller Károlyban, mert még tegnap reggel is a legvidámabb hangulatban lovagolt ki az erdőre. Mindenki, tisztársai, gyászoló családja keresik, kutatják tettének okát, de határozottan senki sem tudja. —

Az öngyilkos százados, Schneller Károly, tegnap reggel a legjobb kedvvel ment a honved kaszárnyába, hol elvégezte dolgait. Délben hazatért családjához ebédelni. Schneller közel lakik a honvéd kaszárnyához, a Péterfia-utca 80 számú házban, mely egyik tisztársának, Bán századosnak a tulajdona, ki szintén ott lakik. Az ebéd ideje mint rendesen kedélyes hangulatban telt el. Sokáig beszélgetett még Schneller családjával, majd három óra előtt főfájásról panaszkodott és visszavonult szobájába, kérve családját, ne háborgassak, mert kissé pihenni akar. Alig hogy belépett szobájába, lövés dördült el, majd még egy második s egy harmadik lövés hallatszott. Schneller Károly szobájában 11 mm. revolverével agyonlőtte magát. A tükröt az asztalra tette, eléje állott s háromszor egymásután lőtt ahalantekába, a nagy kaliberű forgópisztolyból. Családja rémülten sietett szobájába, ugyszinten Bán százados is. Schneller a földön feküdt nagy vértöcsében. Bán százados látva mi történt, maga futott a szomszéd bábaképzőintézetbe orvosért, a honnan dr. Strelinger sietett át, de nem segíthetett, mert Schneller százados már halott volt. A kaszárnyába is hírlal vitték az öngyilkosságot, ahonnan is átsietett az ezredorvos, de ő is csak a halált konstatalhatta. Az ezredparancsnokság kiküldöttei Pápay százados s Szarka főhadnagy rövid idő alatt szintén megérkeztek s felvették a szokásos jegyzőkönyvet. Az öngyilkos semmiféle irást nem hagyott hátra. Azt hiszik, hogy betegség miatt vált meg az élettől. Az ezred parancsnokság intézkedésére a holttestet a honvéd kórházba szállították boncolás végett s onnan is temetik el.

A család a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalommal lesújtó érzetével tudatjuk a szerető hű férj, felejtethetlen jó apa és testvér Schneller Károly M. kir. honvéd századosnak folyó évi junius hó 3-án, délután 3 órakor, életének 56-dik, boldog házasságának 33-dik évében, váratlanul történt gyászos elhunytát. Kedves halotunk hült tetemei junius hó 5-én, délután négy órakor, a Péterfia-utcai 80-dik számú háztól, az ev, ref. egyház szertartása szerinti rövid ima

után fognak, a Péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztes-ségtételre rokonaikat s az elhunytak bajtársait és ösmerőseit bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1902 junius hó 4-én. Bánatos özvegye: Schneller Károlyné, Zsarojáni Márton Terézia; gyermekei: Károly, Irén és Jenő. Tetsvére: Schneller Janka férjével Kereszturi Lászlóval és gyermekeivel; Schneller Jenő nesével Fill Ludmillával és gyermekükkel t Schneller Zsófia; az összes rokonok nevében is.

Az utcák öntözése.

Szóva tettük, hogy a tanács tegnap tartott ülésén — a lapunkban hangoztatott panaszok alapján — utasítást adott a főmérnöknek, hogy a nagyerdőre vezető utat fokozottabb mértékben locsoltassa minden nap. Azt is említettük, hogy az erdei ut locsolásához a vizet a fürdőből kell hozni s a bérlők kéri a vízhozáshoz elfogyasztott szén mennyiségének a megtérítését. Körner Adolf tanácsnok, Aczél Géza főmérnök és Debreczeni Jenő gázgyárigazgató e kérdésben tárgyaltak a fürdőbérlőkkel s megegyezésre jutottak. Holnap tehát már megkezdik a nagyerdői ut locsolását, úgy hogy most már igazán kellemes lesz az egyetlen üdülőhelyre, az erdőre kimenni.

Egy református esperes halála.

A bihari ev. ref. egyházmegyét mely gyász érte. Egyházi elnöke, a magyar református lelkészi kar egyik kiváló érdemű tagja Szabó Kálmán nagykeréki esperes ehó 2-án élete 64 ik boldog házassága 31-ik évében hirtelen meghalt. Az ősz esperest hivatásának teljesítése közben érte a halál. Fugyiban járt, hogy az ottvaló egyház dolgait megvizsgálja. Este a lelkészi lakbhn roszszul lett s éjjel egy órakor megszünt élni. Halálát valószínű szívszélkűdes idézte ő. A bihari ref. egyház külön jelentést adott a gyászról, ugyszinten a lesújtott család is, melynek jelentését a gyászbaborult özvegy szül. Tulby Julianna, gyermekei Géza és Bertalan valamint nagyszámú rokonsága nevében bocsátotta ki. Református egyházunk ezen érdemes papját ma délután temették el Nagy-Kerekiben.

Kik pályáznak a képzőművészeti ösztöndíjra.

A város által a koronázás 25 éves évfordulója alkalmából létesített művészeti alapítvány képzőművészeti ösztöndíjára kilenc pályázó jelentkezett. A pályázók következők: Hajdu Béla rajztanárjelölt, Juhász András napszámos, Zivuska Irén énekművészeti növendék, Tóth Juliska zene és énektanítónő, Dávid Endre ker. isk. tanuló (szobrászatra készü), Kiss Ida festőművészeti növendék, Nagy László irnok, Tökés Sándor gymn. tan. (rajztanári pályára készü) és Nagy Károly kárpitos segéd. A tanács valószínűleg holnap tartandó ülésén dönti el, kinek adja ki a 600 koronás ösztöndíjat.

A debreczeni lelencsház ügye.

A debreczeni lelencsház ügye mind rohamosabban halad a megvalósulás felé s immár nem nem messze az idő, mikor városunkban is megnyitják a talált kisdédek megmentésére és fölnevelésére szánt humanus egyesület újtajait. Csak a napokban emlékeztünk meg a belügyi kormány kiküldöttje, Frank dr. látogatásról, ki a sertésvásártérrel vátasztotta ki a a lelencsház szá-

mára s immár újabb előrehaladásról adhatunk számot. Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja Puky Gyula átiratot intézett ugyanis tegnap a városi tanácshoz, csatolva másolatban a Debreczen város védőkésége alatt alakult lelenczház-zal kapcsolatos gyermekvédő egyesületnek Dégenfeld József gróf elnök és Szabó Kalmán jegyző által aláírt beadványát. A terjedelmes irás a gyermekvédő egyesület legutolsó választmányi ülésének határozatképp értesíti a vármegye főispánját, hogy az egyet hajlandó vagyona nak egy részét a lelencz otthon számára felajánlani, az esetben ha az teljén állami jellegű lesz, minden felekezeti színezet kizárásával. A gyermekvédő egyesület nagyérdekű beadványát azzal a megkereséssel küldi meg Puky Gyula főispán a tanácsnak, hogy az ennek figyelembe vételével döntsön a lelenczotthon építésének kérdésében s az e hó 2-án tartandó városi közgyűlés határozzon a kismelt telek átengedése iránt.

Új gyógymód a Herkules-fürdőben.

A Herkules fürdőt Debreczenből is sokan látogatják a szenvedők. Már a rómaiak idejéből jeles hírű ez a csodaforrasos fürdő, mely mondhatni egyik világhírű fürdő a magyar fürdők között. Nemesak a berendezését, a kiállítását illetőleg fejlődik ez a fürdő, hanem a gyógyítás újabb vívmányait is feltehatják ott a szenvedők. Mert mint a Herkules-fürdőből, egyik debreczeni vidéki fürdővendégtől értesülünk, ugyanott dr. Kleis Eberhard, nyugalmazott es. és kir. törzsorvos, a szivbajosok és asthmatikusok számára az Oertel-féle terep kurát és a Schott-féle nauheimi gyógymódot meghonosította. Mint tudósítónk saját tapasztala után írja, ez az új gyógymód a Herkules-fürdőn igen kitűnően bevált.

Milyen idő lesz?

A szegedi Meteor junius hónapra a következőket jósolja: Légkörünk valóságosan olyan ideges, miut az emberek, egyre a végtelenségben mozog s a hirtelen változatokat okozza légkörünk ezen idegessége a napfoltok minimális korának fordulását egybe esik. Junius havának csomópontjai: 3., 5., 6., 7., 11., 14., 19., 21., és 28-ika lesznek. Tehát a változások, elég dátummal rendelkeznek, különösen a hónap első negyedében, amikor a mostani napfolt-csoport is átfordul a nap utolsó felére. A változások azonban igen kedvezőknek ígérkeznek a veteményekre nézve, miután a száraz meleg után már a harmadiki csomópont hatása alatt újra eső kaphatunk, a melyet a többi hónap első harmadáig váltakozva kaphatják a termények ez életerejét. Sajnos azonban ebben csak az, hogy újra azon fele fordul a napnak mi felénk, amely zivatart és gyakori jégesőt is hozhat. Az aratásra száraz meleg időre van kilátásunk.

A „legelső” francia altiszt meghalt.

Páris egy legnépszerűbb egyénisége halt meg a napokban 66 éves korában. Ez a népszerű ember egy Hoff nevű altiszt, aki már régóta a Place de l'Étoile-on emelkedő diadalívet őrizte, és a ki a Napoleon

emlékre felment, az látta azt a marciális alakot is fehér bajuszával, aki a esigalépcső alján a fentévezett kilátásért a borralalót elfogadta. A párisi nép épp oly látványosságának tekintette a férfit, mint az általa őrzött emlékművet. Valamint Latour „első gránátosa” úgy Hoff „első altisztje” volt Franciaországban. Páris ostroma alatt nem kevesebb, mint harmincz német katonát ölt meg. Éjjelenként kiment az erődéből, és egy indianus szimatoló tehetségével az előőrsökhöz lopózkodott és azokból kettőt kármat leterített. Aztán eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. D'Exea francziatábornok az ezrd előtt a becsületrend szalagjával díszítette fel a hős katonát. A német táborban pedig már rég figyelmesek lettek Hoffra és mindenképpen hatalmukba igyekeztek őt keríteni. Végre cezét értek, a campagnyi útközben elfogták Hoffot. De ez épp oly ravasz volt, mint vakmerő. Tudta, hogy a németek menten agyonlövik, vagy felakasztják, ha a nevet megtudják és ezért Wolf sergoantnak adta ki magát és e név alatt vitték Grimpertbe a Köln melletti fogoly-sátorba. A németek azonban gyanuperral éltek ellene és Hoff elzászi szülővárosában tudakozódtak utána, hol azonban megsejtették a tudakozódás okát és azt a felvilágosítást adták, hogy a 3. gyalogsági ezredben Hoffal együtt egy Wolff nevű altiszt is szolgált. Így menekült meg Hoff a biztos kivégzéstől és a beke megkötése után bántatlanul boesátották haza.

Agyonnyomta a fal.

Hadháztól írja lapunk tudósítója, hogy Papp Balint 52 éves éves gazdát épü-lőfelben lévő házának egyik fala agyonütötte. A gazda magasabba akarta véteni a mikor a tető alól kiszabadítottak gyamolok nem allottak elég erősen. Papp Balint épp ott állott, mikor egyszerre egyik fia felé kiáltotta: „Jöjjön onnan apám, mert dől a fal.” Az öreg Papp Balint menekülni akart, de már nem volt ideje s a ledülő fal maga alá temette a szegény embert. Mikor a romok közül kihúzták, már haldoklott s rövid szenvedés után meghalt.

Épül a nádudvari iskola.

Nádudvar városa tudvalevőleg hosszas kerelmzés után állami iskolát kapott. Az iskola helyszíni rajza és tervezeete regen elkészült s most már javában folyik az építkezés. Az állami iskola előre láthatólag impozáns arányu épület lesz, mely gyönyörűen fogja díszíteni Nádudvar főtezeját. Az iskola, mint nádudvari tudósítónk írja, szeptemberben okvetlen megnyílik. A miniszter le-irt Csányk Viktor tanfelügyelőhöz, hogy szeptemberig minden esetre kinevezi az új állami iskola tanítóit.

Polgári díjlövészet.

1902. Junius 1-én tartott díjlövészet eredménye szerint: I. oszt. díjat nyertek: Legtöbb körlovéssel Fodor József 4 koronát. Legtöbb mélylovéssel Molnár Ferencz 4 koronát, II. oszt. díjat nyertek: Legtöbb körlovéssel Pápai János 2 koronát.

Kérelem.

Nagyon kérem mindazokat, kiknek vol-nának birtokukban Debreczen város régi multjából, a városról, vagy egyes épületeiről

rajzolt, nyomtatott, festett vagy bármiféle természetű képek (esetleg mesterlevelek czimképei) vagy a debreczeni nép- és diák-életből felvett rajzok — sziveskedjenek engem értesíteni, hogy azokat megtekinthessem, Lovász János a debreczeni első takarékpénztár titkára.

Vizsga a Zenedében.

A debreczeni zenedében Az 1901-2-ik tanévet berekesztő közvizsgálatok a követ-kező sorrendben fognak megtartatni: Junius 11-én, szerdán délután 4 1/2 órától kezdve vizsgáznak: a zeneelmélet tanfolyamának I, II, III, valamint a zongoratanyszak előké-sztő tanfolyama I. osztályának növendékei. Jun. 12-én csütörtökön d. u. 4 1/2 órától kezd-ve a zongoratanyszak elők. tanfolyama II. és középtanfolyama I. és II. osztályának növen-dékei. Junius 13-án, pénteken d. u. 5 órától kezdve: a zenetörténeti tanfolyam növendé-kei. Junius hó 14-én, szombaton délután 5 órától kezdve: a zeneelmélet IV. osztályá-nak (alaktan) és az összhangzattan nö-vendékei valamint a fuvóhangszer tanszakok növendékei. Junius hó 15-én, vasárnap dél-előtt 10 órától kezdve: a zongora tan-szak középtanfolyama III—IV. osztályának s kiművelési tanfolyamának növendékei. Ju-nius hó 15-én, vasárnap délután 4 órától 6 óráig: a hegedütanszak (Füredi Samu ta-nár), a gordonkatanszak, valamint az ének-tanszak növendékei. Junius hó 16-án, del-után 4 1/2 órától kezdve: a hegedütanszak növendékei. Jutalomdíjkiosztás. Debreczen, 1902. Junius hó 1-én.

Lauka Gusztáv levele.

A veterán költő, Lauka Gusztáv tód-vaevőleg beteg. Sorsát derős nyugalommal viseli. Tanusítja ezt levele, melyet Brájjer Lajos dr.-hoz, a Torontal című lap szer-kesztőjéhez írt. Megható sorok ezek egyga-lambósz öreg embertől:

Édes Lajosom! Még mindig fekvő be-teg vagyok; nem eszem és nem emsztek és ha főtkelek, szédülök. Édes jó Lajosom, nagyon szépen kérek, légy szives ezt la-podban közölni, hogy ha valakinek még le-számolni valója van velem, nyugodtan be-vegezhessük. Szerető bátyád Lauka Gusztáv.

A Zsoldics levele.

Papp Béla hírhedt büntársáról, Zsol-dics Mihályról jött a hír Illava falai közül. Levelet irt az örök rabságra ítélt gyilkos juhász a feleségének, aki két fiát mester-ségre adva két kisebb gyerekeivel Amerikába készül. Levelében azt írja a 4170. számú illavai rab — ez a Zsoldics száma — hogy egészséges, mint a vas s most hiszi, hogy a 15 esztendőt, amikor a jöviseletű életfogy-tiglan való rabságra ítélt foglyokat szaba-don eresztik, csakugyan kibírja. Enni-inni van mit, s egy kilót hizott is a rabságban. Aztán így folytatja a levelet:

— Csak azt ne irtad volna, drága fe-léségem, hogy felkeresel, mert azóta nincsen nyugodalmam, nincsen ójjelem, sem nappal, rosszabb már azóta az én állapotom mint azé a kutyáé, akit Szatmáron felakasz-tottak, egyre azt számlálom, hogy mikor láthatlak már. A gyermekeket jól helyezd el, jámbor helyekre, ahol istenfélelmet ta-nulnak, mert borzasztó a gonosznak bün-hődése, a kisebbet meg hozd magaddal hadd lássam őket.

Hölgyek kik nyaralni mennek Urak és hölgyek

kik Lawn-Tennis vagy kerékpár czipóket viselnek s azok, kik lábaik érzékenysége miatt kiválóan könnyű és a használatban kellemes czipóket vásárolni akarnak, forduljanak Debreczenben a

Tolnai Dániel női és férfi czipó áruházához a főpostával szemben.

A rabsegélyző egyesület köréből.

Beküldetett: A f. évi május hó 11-én tartott közgyűlés óta rabsegélyző egyesületünk pénztárába a következő urak voltak szívesek az egyesület céljaira adományokat küldeni be: Goldberger Adolf ur tanudijában 4 koronát, Konrad Sámuel ügyvéd ur ugyan-csak tanudijában 20 koronát Lukács Ármin ur számára megítélt szakértői díjában 10 koronát. Debreczen, 1902. jun. 2. Benyáts Emil rabs. egyll. pénztárnok.

Nyitva van Debreczen

legszebb, természetes nyári kerthelyisége. A Markus Jenő bor- és söresarnok udvarkertje, mely szőlőkertekkel szomszédos. A délutáni és esti órákban a legpompásabb levegőjű és legkellemesebb szórakozó hely ez ma városunkban, hol minden nap „vacsora” különlegességek, jégbe hűtött italok, a legjobb Dreher-féle sör kapható. „Piros bor” literje 30 krajezar.

A „Durable”

magyar gázizzófény-szövetkezet budapesti igazgatósága Debreczenben egy vezérügynőkség felállítására céljából itt időzik. A képviselő csak selvens uraknak illetőleg ezeknek engedtetik meg. A „Durable” gázizzófény a Bika szőlőudvarban, délelőtti 9 órától 1 óráig látható, ahol a „Durable” igazgatósága lakik.

Nyilatkozat.

A szolyvai ásványvíz kitűnő hatásáról meggyőződést szereztem és nem fogom elmulasztani annak terjesztését. Dr. Pápai Henrik. Ujpest.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A Beck Julius boltja.

(Az újabb osztrák svindli.)

Julius Beck alias Beck Gyula Bécsben székelő nagyiparos s amint ez már igazi telivér osztrakhhoz illik, áruforgalmában nem hagyja ki a számitásból Magyarországot se. Beck Gyula műkereskedő. Képet árul öt forinttól feljebb és pedig rámostól vesztegeti a képeit — ezen a potom pénzen. Nem reprodukciót. Dehogy. Odáig nem ereszkedik le. Eredeti festményeket s a legtöbbjét különböző méretekben. Mindenesetre érdekes újítás a piktura terén, hogy a művész a neki tetsző tájat előbb lefesti kilenczven centiméter hosszú és hatvan centiméter magas vászonra. Aztán rágtön olyanra is, a minék százhusz centiméter a hossza és nyolczvan a magassága. Annak harmincz forint az ára, ennek negyven. Egyéb előnyeik között azzal is dicsekedhetik a Beck Gyula ur boltjából kikerült eredeti festmény, hogy: mosni lehet. Ha antik szinezetet kap, egy kis szappanos víz újra modernné varázsolja. Ez a képkereskedés olyan érdekes üzlet, a mivel érdekes kissé közelebről is megismerkedni. Beck ur aligha engedne bepillantást az atelierjába, azért hát ime mi áruljuk el ennek az en gros produkciónak némely titkait. Beck ur egész esomó mestertembert foglalkoztat, akik neki reggeltől estig pár száz telepíngált vásznat liferálnak.

Ha jól megy az üzlet, akár éjjel is festenek napnyugtát és déli verőfényt. Gázvilágítás mellett. A munkások egy része a kék eget csapja oda a sorjában kifeszített nagy esomó vászonra, a másik nyomában jár ennek s megteremti a műben zöld mezőt, borket, ligetet, vadont, a harmadik vizet andalog hozzá, a negyedik viskót, palotát, hangulatos várromot lehel a csörgedező putak vagy a fodros tenger mellé s van olyan is, aki csak ugy a fejből zergét, rókát, kutyát pingál mindennek a tetejébe. Így készülnek azok az eredeti festmények, amelyeket nemcsak hogy a műértő publikum becses figyelmébe ajánl Julius Beck, hanem sokféle jámbor hatóságok támogatásával kiállításokon is bemutat. (Valaki fölhitva a figyelmünket arra, hogy legutóbb Deésen volt egy ilyen kiállítás — a vármegyeház termében. Hogy a Beck ur pépgyára az emberi korlátoltság kihasználására letesült, azt nem kell bizonyítani.)

Az ilyen eredeti festmény előállítása alantosabb ipar, mint akármicsoda iparnak nevezett, de a művészetig fokozható mesterség. S hogyan lehetne a penzlinek ezt a zisztaelését egy napon emlegetni azzal a művészettel, ami manapság már a reprodukció? Azaz hogy lehet, Beck ur árjegyzéket ad ki a portekájáról s annak a végén köszönőleveleket közöl az intelligens publikum köréből, akárcsak olyan gilisztaporrról lenno szó, amely érdemesnek bizonyult az elismerésre. S míg Magyarország fővárosában egy, két igazán e hivatása magaslatán álló műkereskedő firma azzal bajoskodik, hogy miképpen tegye valóban közkincsé azt, amit a magyar mesterek alkottak, hogyan fokozza a reprodukció máris lehetetlen szerű finomságot odáig, hogy a művészi alkotásra tökéletes mása jusson el az olyan publikum elé, amely nem képes a Műcsarnokban vagy a Nemzeti Szalonban vásárolni képet — az ugynevezett intelligens közeposztályból egész sor ember akad, aki kijelenti Julius Beck urnak, hogy a küldeménynyel meg van elégedve. Feltűnően sok közöttük a polgári iskolai tanár. Hogy lehet ez? Hiszen ebben az iskolában készítik elő a fiúkat a technologia szakiskolák számára.

Hát ha a tanár ur ennyire tudja, hogy mi a művészet, mit tudhat, mit sejtet a tanítvány? S Julius Beck ur Bécsből konkurrál a művészi nívón álló, mesterek munkáit mesterileg sokszorosító reprodukcióval. Hihetetlen ez és kétségbeesítő az olyan emberre nézve, aki az intelligens érzésben, érzékben fejlett magyar elemtől várja ennek az országnak a fölzsabadulását éppen az ilyen durva becsapások alól, amelyeket csak a kiskorúsággal szemben mernek elkövetni a kulturációk Beck Juliusai.

Mulatságos ennek a firmának a katalógusa. Kettő van neki, egy német és egy magyar. Egy olvasónk beküldte e sorok írójának mind a kettőt. A klisék ugyanazok mind a két füzetben, hanem read, édes magyarom, különös kedves figyelemmel gondolt Beck Julius. Ami képsinálmány alá a német katalógusban az van nyomtatva, hogy Táj a Rajna mellől, az a kép a magyar prospektusban Részlet a Tisza part aról. Voltaképpen valami különösen be sines csapva ezzel a publikum, mert akik a kép-ma-

szatot összedolgozták, a Rajnát se látták soha és a Tiszát se látták soha. Bánja is azt Beck Julius és bánja is azt — sajnos, keserves igazság — az a bizonyos intelligencia, amely olyan naiv, hogy eredeti képet akar kapni öt forinttól feljebb s eredeti képet — a raktárból. A német katalógusban van valami vidékforma, aminek azt a nevet adta Beck Julius, az Isten neki ugyan-csak rója fel bünül hogy: Részlet a bodeni tó mellől. A magyar árjegyzékben ugyanez a kép szintén tó és szintén részlet, csak-hogy a Balaton mellől. — Ezek után a Beck Julius boltjával körülbelől tisztában lehetünk s akkora naivitást már igazán nem tudunk elképzelni, amely tünődve megálljon a keresztuton, zsebében a kis pénzcskével, amit a maga gyönyörűségére fordíthat s töprengjen, hogy Beck Juliusba dugja-e a pénzt vagy komoly, igazán művészi reprodukciót vásároljon.

T. Z.

CSARNOK.**Vaterloo.**

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Möriz Pál.

totta: ifjabb Möriz Pál.

Ez a nap nyugton mult el, a következő is. Nehány szomszéd ugyan, mint Reboe és Offrán atyusék, az óra tisztítás ürügye alatt betévelyegtek hozzánk. És alig túrtötött kiváncsi izgalommal tudakoltak:

— Nos, szomszéd! mi újság?

Gulden ur kitért a felelés elől.

— Istenkém! Hát biz' az üzlet meg mindig nagyon esőnes. Talán kelmetek hallottak valamit?

— Ó! Mi semmit sem!

Pedig a szemökből látszott, hogy a nagy újságot már a begyökben rejtegetik. Czebede nem mozdult ki a kaszárnyából. Az elszabadságot tisztak reggeltől késő estig a kavéházban sugtak-búgtak. De még egyetlen szó sem hangzott el. Elkomolyodott mindenki.

A harmadik napon már igen türelmetlenkedtek a szabadságot, a felzsoldos tisztak. Eggett a lábok alatt a föld. Izgatottan sürögtek-forogtak. Az arczokról leritt az iszonyu izgalom. Ha csak lovuk és fegyverük lett volna, tudom Isten, megpróbáltak volna valamivel. Hanem a zsandárok is forgolódtak ám, a vén Chancel vezetésével. Minden órában elnyargalt egy zsandár futár Saarburg felé.

Az izgalom növekedett. A munka senkinek sem füllött. Bazel városi kereskedelmi utazóktól terjedt a hír, hogy a rajnamenti és jurai vármegyékben forrong a nép. A gyalog és lovas ezredeket tömegesen vonultatják Besancon felé, hogy minél nagyobb erővel léphessenek fel a bitó ellen stb... Az egyik szájasabb utazó rajta is vesztett a sok beszéden. Kiutasították a városból, még szerencséje, hogy rendes utlevele volt, másként alighanem keményebben bántak volna el vele a zsandárok.

En már azóta más forradalmakat is éltem, de még soha oly izgalmat, mint nevezett márczius hónap 8-dik napján, esti

Kert megnyitás az Angol Királynőben!!

Hauer Bertalan étterem és szálloda tulajdonos értesíti a mélyen tisztelt közönséget, hogy Debreczenben páratlanul álló kellemes, pompás udvarkertjét szerdán a **Magyar Testvérek**, csütörtökön **Rácz Károly** zenekarának hangversenye mellett megnyitja. **Kitűnő kiszolgálás! Választékos reggeli! Frissen csapolt Dreher sörök!** A közönség támogatását kéri:

Szerdán **Magyar Testvérek**,
csütörtökön **Rácz Károly** hangversenyez.

Hauer Bertalan
az Angol királynő tulajdonosa.

Későn érkezett meg

==== a =====

tavaszi.

A tulhalmozott
idény-raktár miatt

alkalmi
mesés
olcsó

árakban kaphatók

Rózsa

Lajos

női divat termében

Női kabátok,
Női gallérok,
Impregnált utazó gal-
lérok 12 korona,
Női kalapok,
Napernyők félárban,
Mosó ingblousok
1 koronától feljebb.

Legdusabb választék

a legújabb mosó nőruhaszövetek

minden fajából, ugymint :

- 80 cm. széles selyem Lyones, sima, ajouros modern színekben
- 80 cm. „Duches” foulard selyem hatással
- 80 „ Vászonszerű divatos finom szövetek
- 80 „ Batistok, pikék, fehér, színes, sima és ajourral
- 80 cm. Legszebb Perkálók, Madapolánok
- 80 „ Zefírek 40 fillértől feljebb
- 70 „ Remek Tenisszövet 40 fill., Csalány vászon 30 fill.

☛ Turista ingek. ☛

KARDOS LÁSZLÓ

Kossuth-utca 9.

Tavaszi és nyári idény

1900.

Valódi brünni szövetek.

Egy szelvény 3.10 mt.	frt 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi brünni szövetek
hosszu, teljes uri öl-	„ 6. — és 6.90 jobb	
tönyrt (kabát, nadrág,	„ 7.75 finom	
mellény) ad ara csak	„ 6.65 finomabb	
	„ 10. — legfinomabb	

Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt. valamint felöltő szöveteket, turista lodeneket, legfinomabb kangarnokat stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Minták szállítástól jótállás. A magánlelek előnyei tetemesek, szövetet két közvetlenül fenti üzegtől a gyárhelyiségből rendelni

Új fűszer és csemege üzlet.

Kossuth-utca. Simonffy házban.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a **Kossuth-u. 17. sz. a.** (a volt Kondor M. J. és fia fele helyiségben)

fűszer, csemege cukorka és déligyümölcs üzletet

nyitottam. Áruimat a legjobb forrásokból és csakis első kézből szereztem be és ezen a téren szerzett bő tapasztalataimnál fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy kitűnő minőségű árukat igen mérsékelt árban szolgálhatom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kertész Sándor.

Kellner Dávid és Társa

tűzifatelepe

DEBRECZEN, Postakert 6 sz., az Arany János utcával szemben.

Telefon szám : 156.

Ajánlja dusan felszerelt telepét,

ahol is gyertyán, bükk, varga, cser és tölgy tűzifák ugy öleken, mint felvágva kaphatók. Azok részére pedig, kik kertekben laknak, vagy oda kiköltözni szándékoznak, különösen ajánljuk felvágott és vékonyra hasított

tűzifa raktárunkat,

honnan megrendelésre már 3 mmázsától kezdve 80 - 85 krjával számítva rendeltetési helyére haza küldjük.

A n. é. közönség b. megrendeléseit kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Kellner Dávid és Társa.

ad. 6127—1902 sz.

Hirdetmény.

Hajdúvármegye kir. tan. alispánja az 1902. é. máj. 30 án kelt 6127 sz. rendeletével a Nagyvárad—Budapesti törvényhatósági ut 3. 4—41. klm. szakaszok, továbbá a Debreczen—Budapesti törvényhatósági ut 21. 1—22. 4. klm. szak. földt ltöltés és a Debreczen—Nyiradonyi törvényhatósági ut agyagolás helyreállítását 9703 kor. 50 fl. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat fogantatásának biztosítása czéljából az 1902 évi június 14 ik napjának d. e. 9 órájára Hajdúvármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után szám tándó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó m. szaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1902. május 30.

A m. kir. államépítészeti hivatal.